

KOSÍ LETKA (1. STUPEŇ ZŠ)

CHARAKTERISTIKA

„Děti jsou přírodou navrženy, aby se učily samy.“

Peter Gray

Charakteristika komunitní školy Kosí letka

Jedná se o nově vznikající komunitní školu, která nabízí v rámci domácího vzdělávání výuku pro děti prvostupňové v přirozeném souladu s přírodou a radosti z učení se navzájem.

Hlavním cílem vznikající komunitní školy je:

- rodinná atmosféra založená na úctě k přírodě a individuální prostor pro každou jedinečnou bytost a radost z poznávání a učení,
- partnerský přístup rodiny a školy s konceptem udržitelného rozvoje,
- společně vytvářet smysluplný prostor na učení, kdy dbáme na psychohygienu dítěte- žijeme tady a teď a respektujeme hodnoty druhého (odlišné tempo, styl učení, vymezení vlastních hranic a pravidel) a motivujeme dítě k dalšímu vzdělávání s úctou k sobě a přírodě,
- mít v rovnováze rozvoj kognitivních schopností v souladu s přirozeným pohybem v přírodě a žít tady a teď v souladu s přirozenými cykly roku,
- podpora přirozenosti a hledání vzájemného porozumění a možností a způsobů, jak si osvojit učivo, aby dítě neodříkávalo poučku, ale porozumělo učivu (metody pro podporu kritického vyjadřování, objevitelský způsob výuky vycházejícího z vlastního pozorování, názornosti, systematičnosti a uvědomění, konstruktivistický přístup – Hejného matematika),
- aktivně se podílet na životě vedoucího k udržitelnému rozvoji a sdílení prožitků s druhými,
- řešit konflikty, porozumět vlastním prožitkům vést k sebedůvěře a úspěšnosti jedince,
- vyhodnocovat a reflektovat vlastní práci jednoduchou formou reflektivních deníků (přicházet na vlastní aha momenty, učit se sebehodnocení).

Podoba reflektivních deníků:

V každém deníku je vlastní sebehodnocení dítěte, jeho pracovní listy a výtvarné práce. Na začátku roku má podobu pracovního portfolia a postupně všechny materiály dítě zpracovává a vytváří si vlastní reflektivní portfolio, které reflektuje posun ve vzdělávání (vlastní objevy, poznání, dovednosti).

Z čeho vycházíme:

- Ze vzdělávacího programu Začít spolu – Organizace při práci v hnízdech podporuje proces učení a vede k samostatnému myšlení žáků zacílené na to, aby si každý našel svůj styl učení s ohledem na jeho vlastní potřeby při výuce. Chyby jsou přirozenou součástí učení stejně jako zodpovědnost za svoji práci.

Organizace v programu Začít spolu v předem vymezené projektové dny začíná ranním kruhem a ranním dopisem s úvodem do tématu. Následuje společná práce v centrech aktivit (v hnízdech-skupinách) rozdělených do několika oblastí: centrum čtení a psaní, centrum matematiky a centrum vědy a objevy, centrum ateliéru. V každém centru pracuje skupina v hnízdech dle předem zadaných kritérií a zadaných rolí (např. měřič času, reprezentant). V závěru vyučovacího dne dochází k reflektování a hodnotícímu kruhu a zápisu do vlastních reflektivních deníků.

- Z metodiky Les ve škole, která propojuje environmentální oblast do všech předmětů na prvním stupni.

- Z projektu Skutečně zdravá škola – chápající zdraví jako předpoklad udržitelnosti hodnotného života. Orientovaný je na 3 pilíře podpory zdraví: otevřené partnerství, zdravé učení a pohodu prostředí.

- Z osobnostního pojetí dítěte (využíváme metod dramatické výchovy pro začleňování průřezových témat)

- Z konstruktivistického přístupu (využíváme metod kritického myšlení - koncept hodiny dle evokace-uvědomění-reflexe (např. při rozvoji čtenářských strategií) a pojetí Hejného matematiky – pracujeme s rozvojem poznávacích a rozumových procesů a budování schémat představ a pojmů v matematice)

- Z formativního hodnocení dítěte- žákovi poskytujeme průběžnou slovní vazbu v průběhu dne a vedeme ho k reflexi vlastní práce a vedení reflektivního deníku činností během dne.

Co podporujeme:

- Aktivní přístup žáků k výuce a životu a radost z učení s možností vzdělávání v přirozeném prostředí lesa, pole, luk a zahrady. (Aktivizační metody, kdy dítě není jen pasivním přijímačem).
- Samostatnost dítěte, kdy pedagog je v roli průvodce ve vzdělávání a důvěřuje dítěti a podporuje ho k zodpovědnosti za své jednání.
- Možnost předání odpovědnosti na dítě, tak aby jeho práce byla smysluplná a pochopilo podstatu daného problému, tématu v souvislostech.
- Individualizaci výuky v rámci skupiny: podporujeme k dosahování kompetencí potřebných pro občanský, profesní a osobní život.
- Spolupráci rodiny a školy jako s partnery ve vzdělávání.
- Projektové vyučování: Rozdělení výuky do tematických bloků, které umožňují dítěti zaměřit se na to, co ho bude bavit.
- Kvalitu mezilidských vztahů a bezpečné klima školy (vzájemná podpora dětí při výuce a vzájemná pomoc i v rámci předškoláků).
- Zvědavost dětí k objevování nových možností a práci s informacemi z různých zdrojů např. metodami kritického čtení a myšlení při hledání odpovědí na zvědavé otázky (podpora čtenářské gramotnosti – dílny čtení a čtenářské lekce, logického myšlení v souvislostech)
- Styl výuky v centrech aktivit (dle programu Začít spolu).
- Kultivované sdělení vlastního odlišného názoru a hledání kompromisu.

Pravidla hodnocení:

Průběžně žáky hodnotíme okamžitou zpětnou vazbou a reflexí v závěru dne. Žáci jsou hodnoceni klasickou škálou hodnocení 1-5 (1- výborný až 5- nedostatečný) v kombinaci se slovním hodnocením. Během dne je posuzován také přístup ke vzdělání v jednotlivých předmětech nebo vzdělávacích blocích formou piktogramů (Usměvavý smajlík- výborný přístup, neutrální smajlík- občas se něco nepovede, ale jinak se snažím, mračící smajlík- špatný přístup k plnění zadaných úkolů. Např. práce ve skupinách, pozornost a aktivita v hodině, samostatnost při řešení úloh, plnění domácích úloh...

Hodnocení žáků:

- soustavné pozorování žáků během roku a analýza výsledků činnosti žáka (samostatné, skupinové),
- slovní hodnocení posuzuje celkovou úroveň žáka ve vztahu k jednotlivým předmětům v rámci očekávaných výstupů ŠVP.

Slovní hodnocení zahrnuje posouzení vývoje z hlediska výsledků, přístupu s možným naznačením vývoje a možným doporučením, jak předcházet neúspěchu a hledání společné cesty při překonávání překážek. (Vhodný styl učení pro dítě).

Výchovné a vzdělávací strategie:

Cíleně utváříme a rozvíjíme klíčové kompetence žáků k učení, k řešení problémů, komunikativní kompetence, kompetence sociální a personální.

Kompetence k učení

Výuka je vedena konstruktivně tak, aby žáci přicházeli na správná řešení a zapojovali logické myšlení a svá tvrzení si ověřovali a reflektovali. Konfrontování mohou být se zdroji k probírané látce a vlastními zkušenostmi z praktického života. V rámci výuky (projektové vyučování, program Začít spolu, kritické myšlení) vytvářejí žáci prezentace, se kterými seznamují ostatní a obhajují v nich své výsledky a postoje. Během reflektivních činností se snaží sebehodnotit vlastní pokrok a postihnout své silné a slabé stránky a vést si portfolio vlastní práce.

Žáci vyhledávají, třídí a dále pracují s informacemi z různých zdrojů a učí se různým technikám kritického myšlení, které by mohly pomoci se čtením a porozuměním.

Kompetence k řešení problémů

Žákům nabízíme různé problémové úlohy a podporujeme různé způsoby řešení problému. Podporujeme samostatnost i týmového ducha v centrech aktivit. Při práci s chybou hledáme možné způsoby řešení a učíme žáky obhajovat svá tvrzení jednoduchými argumenty. Podporujeme v žácích zvědavost a všímavost při práci s informacemi a vedeme je k tomu, aby dokázali argumentovat a nebáli se vyjádřit vlastní názor. Zároveň žákům nabízíme podporu a porozumění při překonávání prvních neúspěchů. Pokud nastane jakýkoliv problém ve výuce společně aktivně hledáme jeho řešení.

Kompetence komunikativní

Žáky učíme úctě a pochopení, ale zároveň je vedeme k vymezení vlastních hranic a podpoře vzájemných vztahů. V průběhu celého roku si žáci vytváří vlastní názory na svět kolem sebe a učí se ho kriticky hodnotit z pohledu různých stran.

Navazujeme spolupráci s předškoláky ze třídy Kosáčky a zároveň nabízíme podporu dětem i rodičům nejen v rámci různých slavností a akcí nabízených spolkem Kosí hnízdo. Ve třídě navozujeme bezpečnou a přátelskou atmosféru a využíváme komunitních kruhů při ranních činnostech. Zajímáme se o názory žáků a učíme je zapojovat do diskuse a pracovat s argumenty a obhajobou vlastního názoru. Zároveň respektujeme prostor druhého a jeho názory. Podporujeme přátelské vztahy v rámci skupiny i celé školy v rámci všech tříd předškoláků i školáků.

Kompetence sociální a personální

V rámci programu Začít spolu děti pracují a komunikují v hnízdech (ve skupinách) v rámci jednotlivých center aktivit. Žáci jsou vedeni k aktivnímu naslouchání a komunikaci ve skupině, dvojici a individuální práci. Hlavním cílem je respektování názoru druhého a zároveň prohlubování vlastních komunikativních dovedností za předpokladu dodržování všech předem dohodnutých pravidel v rámci slušného chování a vzájemné podpory a důvěry. Formou vedení vlastních portfolií (reflektivních deníků) jsou žáci vedeni k sebehodnocení svého chování, postojů a vlastních úspěchů ve vzdělávání. Reflexe vlastního seberozvoje v sociální oblasti je možná během závěrečného kruhu na konci výuky během každého dne.

Kompetence občanské

Žáci jsou vedeni k odpovědnému a uvědomělému jednání ve vztahu k sobě, k druhým a k okolní přírodě. Respektují se individuální rozdíly, kulturní a náboženské odlišnosti spolužáků ve třídě. Žáci citlivě vnímají nejbližší okolí a snaží se aktivně podílet na jeho zvelebení (např. vysazením stromů do

okolí, zvelebením herní budky, sběrem odpadků apod.). Žáci třídí komunální odpad a snaží se maximálně využít odpad vzniklý při vyučování (např. na výtvarné projekty). Žáci hledají možnosti, jak zlepšit své okolí pro lepší spolužití.

Kompetence pracovní

Žáci dodržují bezpečnostní pravidla a pravidla dohodnutá v rámci třídy a dbají na čisté pracovní prostředí. Všem zájemcům poskytujeme prostor k výrobě vlastních pomůcek a zároveň jim nabízíme práci s přírodními materiály (např. opracování dřeva noži). Využíváme zázemí v podobě pevné stavby a možností otevřeného prostoru v přírodě v nedalekém lese a okolních lukách. Výuku doplňujeme o různé exkurze (např. návštěva botanické zahrady, dětské mini zoo apod.)

Digitální kompetence

Vedeme žáky k bezpečnému využívání digitálních technologií ve volném čase. Upozorňujeme na možné nástrahy skrze média a jejich manipulaci.

Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

PLPP (Plán pedagogické podpory) písemně vypracuje třídní učitel po dohodě se školským poradenským zařízením (PPP). PLPP spočívá v úpravě očekávaných výstupů pro žáky s přiznaným podpůrným opatřením. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno podpory školního poradenského zařízení a metodické podpory dle RVP.

Žáci s přiznanými podpůrnými opatřeními:

a) v oblasti metod výuky

- vzdělávací obsah je logicky provázán a respektuje dostatečné pracovní tempo pro zvládnutí daného úkolu
- klademe důraz na aktivní účast žáka ve výuce
- respektujeme odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- poskytujeme okamžitou zpětnou vazbu a kontrolu a dle toho volíme metody a formy práce
- uplatňujeme princip diferenciacce a individualizace při stanovování obsahu a organizaci činností a forem výuky (práce v centrech, projektové vyučování..)
- rozvíjíme osobnostní pojetí žáka (sebedůvěru, motivaci, volní vlastnosti, komunikativní dovednosti)

b) v oblasti organizace výuky

- žák používá potřebné kompenzační pomůcky, učebnice a učební pomůcky přizpůsobené jeho potřebám
- střídání forem a činností během výuky - u mladších žáků využívání skupinové výuky - postupný přechod k systému kooperativní výuky - v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka

Začleňování průřezových témat:

- Osobnostní a sociální výchova (rozvoj schopností poznávání, sebezpoznání a sebezpojetí, seberegulace a sebeorganizace, kreativita, psychohygiena, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje a etika)
- Výchova demokratického občana (Občanská společnost a škola a Občanská společnost a stát)
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Evropa a svět nás zajímá, Objevujeme Evropu a svět, Jsme Evropané)
- Multikulturní výchova (kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita...)
- Environmentální výchova (ekosystémy, základní podmínky života, lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k životnímu prostředí)
- Mediální výchova (kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, stavba a vnímání mediálních sdělení, fungování a vliv médií ve společnosti, tvorba mediálního sdělení...)

Přínos Environmentální výchovy

cílem je:

- vést děti udržitelným způsobem života (navést děti na tento hodnotový systém),
- pochopit složitost a provázanost vztahů člověka a životního prostředí (komplexnost-pochopení),
- uvědomit si vztahy a vazby mezi člověkem a prostředím,
- průřezová témata se prolínají celým ŠVP, protože škola je na principech rozvoje environmentálního povědomí založena.

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností z hlediska osobnostního rozvoje dítěte:

- rozvoj porozumění v souvislostech (vztah člověka a prostředí, důsledky lidské činnosti, ekologie)
- uvědomění si význam podmínek pro život a jejich ohrožování (např. význam pra/lesa a jeho vymýcení)
- porozumění rozdílu mezi lokálními a globálními problémy a učení se hodnocení závažnosti při práci s informacemi (např. špinavá studánka od naplavenin a ropná katastrofa)
- pochopení významu ochrany přírody a učení se jednání v souladu s ní a životním prostředím

V oblasti postojů a hodnot:

- život je vnímán jako nejvyšší hodnota
- vedeme žáky k odpovědnosti ve vztahu k přírodě a vlastnímu jednání (práce s přírodními zdroji)
- respektuje materiál a zdroje, které nám příroda nabízí, neplýtváme jejími dary zbytečně
- podporujeme tvořivost a představivost (land art) ve vztahu k prostředí a umění
- hledáme různá řešení při vytváření umělecké hodnoty

Přínos Mediální výchovy

cílem je:

- vytvořit základní povědomí o mediální komunikaci (vybavit žáka mediální gramotností) a pracovat s podněty z okolního světa
- učit se selektovat informace podle důležitosti a pracovat se zdroji a získávat informace pro praktický život ve volném čase a další vzdělávání

Přínos osobnostní a sociální v oblasti rozvoje žáka v oblasti vědomostí, dovedností a schopností:

- využít média jako zdroje informací s uvědoměním si možných nástrah
- úspěšné zapojení do mediální komunikace
- rozvoj komunikačních schopností na veřejnosti
- uvědomění si svých komunikačních schopností při práci v týmech (hnízdech)

Přínos v oblasti postojů a hodnot:

- uvědomit si způsob zpracování mediálního sdělení a různé typy a formy
- rozvoj citlivosti a odolnosti vůči nátlaku v médiích a předsudkům v nich
- uvědomění si vlastní hodnoty života (nevěnovat svůj volný čas zbytečným vysedáváním u PC)

Vzdělávací oblasti /předměty

Jazyk a jazyková komunikace:

- *Český jazyk, Anglický jazyk.*

Matematika a její aplikace

- *Matematika, informatika.*

Člověk a jeho svět

- *Prvouka, přírodověda, vlastivěda.*

Umění a kultura

- *Výtvarná výchova, hudební výchova.*

Člověk a zdraví

- *Tělesná výchova.*

Člověk a svět práce

- *Pracovní činnosti*